

Bence Lajos

Watts halálára avagy elvonulni is tudni kell

A mainstream média főcímes oldalain a Rolling Stones dobosának halálhírét hozta. A 80 esztendőes dobos 1963 óta volt a zenekar fő püfölgőse, s vele az öttagú kezdő felállítás 2 főre (Mickre és Keithre) zsugorodott.

A youtubon közben megjelent egy rövidfilm is, mely Watts doboslegenda utolsó néhány óráját rögzíti, látszólag felhőtlen és gondtalan körülmények közepette, kávézás és kacarászás mellett folyt a jópofizás, régi történetek felidézése közben Ronnie Wood másodgitárossal. Később a kávéba – a másodkamera látószögében egy címke nélküli, whiskyre hasonlító üvegből önt is magának a külsőleg és ábrázatban a hetvenes éveket idéző, jó kinézésű dobos, aki évtizedekkel korábban egyszer már legyőzte a rákot.

A kábítószerekről már régen leszokott csapat többi tagja is s étrend-kiegészítőkre szokott át...

S néhány órával később már a halálhírét költötték, csak bár költötték volna! – de meg is erősítették.

Szép halál – szoktuk erre mondani, s bár a hírek szerint újabban sokat betegeskedett, s a Rollingok őszi amerikai turnéjának

névsorában sem szerepelt neve.
Szép halál, ismételnénk,
minden esetre szebb,
mint valamely aggok számára
fenntartott otthon lakójaként ,
olyan erkélyes szobában reménykedni,
amelyről a szabadságérzet teljes
megszűnése után, ki lehet
magunkat vetni.

JÁGER ISTVÁN:
Tavaszi II.
2019

Zágorec-Csuka Judit

Elmúlás

Így fog elmúlni benned
a 21. század oltárnélkülisége,
a közös tűzhelyek melege,
az otthonosság összetartó ereje,
valami ami volt, de már szétesett,
darabokra tört, elszivárgott a föld
mélyébe, kimosták a vizek, a folyók,
feloldódott a levegőben, semmivé vált,
szintelen és szagtalan lett, mint az Isten.

Muravidék Parnasszusán

Zadravec Szekeres Ilonának

Azt ígérte nekünk az Isten, hogy egyszer
eljutunk a Parnasszusra, a költészet szentélyébe,
a végső oltárhoz, a végső forráshoz, ahol majd
mindig kisüt a nap és szivárványban fürdenek
meg a reggelek, ahol örökösen nyílik a vörös rózsza,
illatozik a gyöngyvirág, énekelnek a madarak.

A Parnasszusunkon nem lesznek ellenségek,
mellébeszélések, betegségek, álmatlan éjszakák,
szomorú reggelek, de a hegycsúcs felett is tiszta lesz
a levegő, s friss források fakadnak a hegyoldalból,
s folyóvá duzzadnak a széles rónaságot elérve,
utat törnek Muravidék felé, mint a vers, amely a
fennsíkon születik meg és mély óceánokba torkolódik.

Ez a mi Parnasszusunk, végre a miénk lesz itt
a Muravidéken, ahol a forró nyarakon beérik
a búza és a hűvös őszi napokon megérik a szőlő
is, a kemény teleken pedig befagy a Bakonaki-tó
és a gyerekek korcsolyáznak rajta, és minden
újjaélled, ha friss szellőkkel érkezik meg a tavasz,
a földművesek újra bevethetik a földjeiket.
A muravidéki a szőlősgazda megmetszi a szőlőtőkáját,
újra sodrással folyik a Mura, és mi is e csodálatos
panoráma részesei leszünk, hiszen ez a mi földünk,
a mi Parnasszusunk, ahonnét ellátunk a Lendva-hegyig,
a Szent-háromság kápolnáig, a csonka dombig, a Bánffyak

váráig és távolabbra is utat tör a tekintetünk egészen
Csáktornyáig, Muraközig, a Zrínyiek földjén pihen meg.

Ez a mi Parnasszusunk! Isten adta nekünk az ígéret Földjét!
Szülőföldünket a tájban, bölcsőnket és szemfedőnket!
Ha, megvan a saját utunk, az igazságtalanság sem fog fájni annyira.
De lehet, hogy az igazságtalanság terel bennünket jó útra,
és eljuthatunk az igazság Parnasszusára is, beléphetünk a birodalmába!
Ne döntsük le a kapuit, hanem együttérzéssel, alázattal, megértéssel,
tehetségünkkel hódítsuk meg végre Muravidék csodálatos Parnasszusát!

Halál a Grand Hotelban

Heléna már útközben Ljubljana felé rosszul érezte magát a 34 fokos hőségben, de nem panaszkodott a férjének, hiszen végre valahára mégiscsak Portorožba tartottak Szlovénia legszebb üdülőhelyére. Mivel eddig sosem üdültek ebben a tengerparti városban, Heléna azt gondolta, hogy érdekes lesz ez a velencei stílusban épült szlovén tengerparti város, ahol megismerkedhet a szlovén konyha ételeivel, és a helyiek híres vendégszeretetével. Úszhatnak együtt a férjével a kristálytiszta Adriai-tengerben, de akár kirándulhatnak és biciklizhetnek is a parton. Amikor megérkeztek a Grand Hotel elé, nagy volt a nyüzsgés, a turisták ellepték a bejáratot, és hosszú sort álltak a regisztrációs pultnál. Délidő volt. A forróság az emberek bőre alá is behatolt, áthatolt a bőr pórusain is. Heléna lelkét is elöntötte valamiféle kellemetlen forróság. A szíve környékén is ezt érezte. Olyan volt, mintha egy nagy követ raktak volna a szívére, amely lassan teljesen agyonnyomja. Ahogy álldogált a hotel haljában, kitekintett az üvegajtón és egy kellemes öbölben látta Portorož széles strandját. Arra gondolt, hogy mindez rendkívül jótékony tengerparti klímával és gyógyítási hagyománnyal rendelkezik, és ha berendezkednek a hotelszobájukban, akkor elmúlik a kellemetlen érzése is a mellkasában. Vakító kék volt a tenger és várt rá a pálmafás strand.

Este lefekvéskor, amikor ellazult az ágyában, még érezte, hogy nem múlt el a nyomás a mellkasában, de nem szólt a férjének, aki gyorsan elaludt a hosszú utazás terheitől és megpróbáltatásaitól. Heléna abban reménykedett, hogy reggel, amikor felébred, elmúlnak a szívproblémái és visszatér a jó hangulata is. De reggeli után már nehezen kelt fel a székéről, és ahogy elindult a 326-os szobája felé, egyre nehezebben lépkedett. Kint a homokos strandon sem tudott úgy lefeküdni a nyugágyra, hogy ne érezte volna meg azt a furcsa nyomást a mellkasában.

– Mi történik velem? Mi ez? Ilyen még nem volt? – mondogatta öntudatlanul magában, férje észre sem vette a megjegyzéseit. A forró naptól pedig csak be kellett menekülnie a sós tengerbe. A tenger lehűtötte, de úszni már nem mert, hiszen attól félt, hogy a mellkasába visszatért volna a fájdalom. Az esti séta közben már nehezen lépkedett a portoroži sétálóutcán, pedig a klubok és a vendéglők teraszáról áradt a táncdal és diszkózene. Csillagos volt az éjszaka is. Távolban hullámozott a tenger, el lehetett látni egészen Piránig, a szlovén tengerpart egyik legszebb történelmi városáig. Heléna tekintete a távolba meredt. Gondolataiban Velence utcáin járt, ahova harmincéves házasságuk alkalmából szeretett volna újra eljutni.

– Meg kell halnom? Miért éppen most? Itt a szlovén tengerparton? Pedig minden másképpen is történhetne – gondolta, s sétált tovább a promenádon férjébe karolva, mintha semmi sem

történt volna. A férje is lelassította a lépseit, és igazodott Heléna meneteléséhez. Talán sejtette, hogy valami még sincsen rendben vele.

Amikor a Grand Hotelbe, szobájukba értek, Heléna lepihent az ágyra, férje tévészésbe kezdett. Nem ment el vacsorázni, magára maradt a szobában, lehunyta a szemeit, s mély álomba merült. Azt álmodta, hogy találkozott az idősebb fiával Ljubljánában, akinek el szeretne volna mondani, hogy hamarosan meghal szívinfarktusból, de amikor megpillantotta, nem mondta el, mert boldognak tűnt a barátnője mellett, aki komoly, fiatal kutató a Ljubljánai Egyetem Kémiai és Kémiai Technológiai Karán, aki most írja a doktori értekezését. Miért is rontaná el a kedvüket? Rettenetesen boldog volt, hogy valaki a családjából mégis tudóssá válik a tehetsége és munkája által. Idő kérdése. Nem lesz semmi baj, de már nem mehet el a menyee doktori védésére, sem az esküvőjükre. Jó lett volna látnia mindkettőt. Kristóf biztos rendes férj lesz, hiszen mindig is rendes fiú volt. Mindig. Aztán hazafelé álmodott, kisebbik fiát látta, ahogy horgászik a Lendavában, s ahogy hívja mobiltelefonon a barátait egy italra a Pubba, közben önfeledten nevetgélnek. Aztán megállt a tekintete Budapesten, Zsuzsanna lakásában, ahogy kiül az erkélyre, és elszív egy cigarettát, majd a Citadellára tekint, s közben érdeklődik iránta, mint mindig, ha nála járt. Aztán arra is gondolt, hogy Nikola Tesla is egy hotelszobában halt meg, egyedül, elhagyatottan, barátok nélkül, átverve, becsapva, pedig zseni volt, a 20. század technikai zsenije. Sajnálta őt. Aztán szüleit látta, ahogy készítik a karácsonyfát, amikor kislány volt, és közeledett a karácsony, megleste őket. Már gyermekkorában is kíváncsi természetű volt, nem kellett volna belépnie a szobába, lehet, hogy boldogabb lehetett volna, ha azt gondolja, hogy Jézuska hozza a karácsonyfát. És kellett volna még idő elbúcsúznia néhány embertől, de álmában összekuszálódtak a gondolatai. Aztán Tunéziában voltak férjével Hammametben, nászúton, amikor rózsaszirmokat hintettek az ágyukra a takarítónők. A virágoknak kellemes volt az illatuk, akkor a kezdetekkor. Aztán tevékkel indultak el egy körútra a sivatagba ... Gondtalanul és teli vágyakkal, élményekkel ... a Földközi tenger kékségéből a forró sivatagba. Jó, hogy ilyen is volt, hogy lehessen rá emlékezni. Most pedig itt haldoklik a portorozi Grand Hotel 326-os steril szobájában. Mégsem kellene elrontani ennek a hosszú körútnak a végét ...

– Ennyi volt, ha Isten így akarta, így legyen, legyen az akarata szerint ... – kimondta, és álmában is érezte, hogy a férje már mellette alszik, és semmit sem ért az egészéből. Megfogta a kezét. Megnyugodott.

– Egyedül születünk, egyedül kell meghalnunk ... az örökérvényű igazságok sem segítenek, csak el kellene fogadni őket – eszébe jutott még ez a gondolat is.

Reggel nem ébredt fel. Úgy halt meg, ahogy élt. Csendben és nyomtalanul.

Göncz László

Pokoli óra

A középiskola előcsarnokából az egyik kedvelt zeneszám dallama harsogott.

(A 20. század utolsó harmadában gyakorta tornatermek vagy művelődési házak adtak helyet a fiatalok számára rendezett zenei műsoroknak, az ezredforduló után azonban a diszkó-mozgalmom lecsengett, a szórakozási szokások gyökeresen megváltoztak.)

A műsort a helyi tanárok szorgalmazták a múlt tanév végén, hogy ily módon ösztönözzék a társalgást az egyre jobban magukba zárkózott diákok között. Régebben, néhány évtizeddel ezelőtt, a fiatalok többsége szívesen táncolt, mostanában a legtöbben az okostelefonjukat nyúzzák. Társpótló lett e villogó-rezgő kis szerkezet, és nem csupán a fiataloknál, bár náluk szinte törvényszerűen.

A középiskolában szervezett zenei műsor keretében a táncoló fiatalok a tompán villogó lámpák fényénél kellemesen szórakoztak. Két lány és két fiú volt a legkitartóbb. A lányok szenvedélyesen táncoltak, élvezték a hangulatos miliót.

A két fiú is próbálta követni a példájukat, bár ők inkább csak ritmusszegényen lépegettek jobbra és balra.

Angol nyelvű zeneszámok után, több diák fölszisszenésére, Rúza Magdi „Hazatalálsz” című dala zendült fel. Néhányan bamba tekintettel illették e számukra ismeretlen éneket. (A szervezők az ismert angol zeneszámok mellett néhány horvát, szlovén és magyar dalt is kiválasztottak.)

A két lány szemrebbenés nélkül táncolt tovább, csak a korábbinál lassúbb ritmusra váltottak. Rövid bizonytalanság után az egyik fiú is folytatta saját módján a lépegetést. A másik azonban mogorván nézett feléjük, majd határozott lépéssel a táncoló lányok közé ugrott, és megállásra szólította fel őket.

– Mi ez a zene? Mi van veletek? Ez hülyeség! – kiáltotta. A hozzá közelebb álló Edit azonnal visszakérdezett.

– Mi a baj veled, Alan, nem kedveled? Nekem tetszik.

A természetes fiú néhány másodpercre elfordult tőle, majd visszalépett mellé, és goromba hangon ráförmedt – Mi van?

– Az égvilágon semmi! Nálunk otthon gyakran hallgatunk magyar zenét, néha régebbiket is. Édesapám az Omegát kedveli, anyuval Budapestre is felutaztak, amikor néhány esztendeje koncertje volt az együttesnek. Nem kell emiatt bosszankodni, hiszen utána másik, másfajta dal következik majd.

Tina, a másik táncoló lány, oldani kívánta a feszültséget. Elmondta, hogy ő ezt a zeneszámot soha nem hallotta, de neki minden dal tetszik. A magyar dalok többsége szerinte régimódi, de egy-kettő elviselhető belőlük.

– Nem régimódi ez a zeneszám. Rúza Magdi nagyon is időszerű annak, aki kedveli. Még ha valamelyik Illés- vagy Omega - dalt játszanák, akkor se mondanám azt, hogy régimódi. Nekem azok is tetszenek, pedig már vagy ötven esztendeje keletkeztek. A Beatles-zenét is sokan kedveljük, valamint a Rolling Stones számait úgyszintén, és azok se mai számok – monda nyugodtan Edit.

A másik fiú, Tim csöppet sem szégyenkezve, inkább a lányoknak hízelegve megjegyezte, hogy ő a szlovén és a horvát zenét is alig ismeri, a magyarok közül pedig egy dalt sem tud elénekelni. Szerinte az angol nyelven előadott számok az egyedüli „kul”. Edit iránt táplált szimpátiája miatt nem mulasztotta el hozzátenni, hogy annak ellenére szívesen táncol magyar zeneszámra is.

A még mindig bosszankodó Alan azonban nem tudott megnyugodni.

– Én ezt nem táncolom, és nem is hallgatom!

Annyira üvöltött, hogy a közelben ácsorgók közül többen is feléje néztek, főleg amikor kirohant a teremből.

A jelenlevők többsége abban bizonyára egyetértett vele, hogy miért kell itt magyar zeneszámot játszani, azonban a goromba viselkedését kevésbé helyeselték.

Alan egyébként néhányszor már máskor is kikelt magából, ha nem volt a kedvére valamelyik osztálytársa véleménye. Ennyire durván azonban még egyszer sem reagált.

A fiú kirívó viselkedése Tinát szomorította el legjobban. Jól ismerte ingerlékenységét, mégis nagyon kedvelte őt. Idegesen súgta Editnek, hogy nem érti Alant, pedig miatta jött el a buliba.

Közben a zenét lehalkították. Legtöbben kimentek az épületből, és néhány perc után Edit, Tina és Tim is elhagyták a termet. Leültek a közeli padra, és némán bámultak a sötétbe, majd ösztönösen a telefonkészülékük után nyúltak.

Tim azonnal a virtuális világába süllyedt, fél perc után már mosolygott valamin. A lányok különösebben nem törődtek vele, mert ők is az érkező üzeneteiket böngészték, és a divatújdonságokat lesték.

Edit kis idő után ideges lett. Nem számított különnek, de a túlzások bosszantották. Az mindenképpen, ha valaki társalgás közben is csak a telefonjával foglalkozott, a mellette lévőkre pedig rá sem hederített. Ő is rendszeresen használta a készülékét, de illedelmetlen [illetlen]? nem szeretett lenni.

A gorombaságoktól is irtózott, ezért Alan viselkedését sem tudta kiűzni gondolataiból. Nem neheztelt rá, inkább sajnálta a fiút, és aggódott miatta. Arra gondolt, hogy valami komoly, a felszínen észlelhetőnél nagyobb csalódás érhetne, mert az utóbbi időben több alkalommal előfordult nála durva viselkedés. Edit sejtette miről van szó, mivel kiskoruktól jól ismerték egymást, mégis reménykedett, hogy csak túlzott ingerültség volt az egész. Az aggodalom ennek ellenére ott feszült a gondolataiban. Tudta, hiszen szomszédok voltak, hogy Alan már néhány esztendeje - még az általános iskolában - fogyasztott az egyik könnyen beszerezhető kábítószerből. Néhányszor őt is csábította, hogy próbálja meg, hiszen attól nem lehet semmi baja. Mindig azzal érvelt, hogy meg kell ismerni ahhoz, hogy a kísértésnek ellen tudjanak állni.

Sajnos Alan nem mindig érte be kis mennyiséggel, és néhány társát is sikerült beszerveznie.

Tanáraik sejtették a problémát, de a fiút egyszer sem sikerült tetten érni. Rendőri razziára is akadt példa, de Alan nem került feketelistára. Az osztályfőnök figyelmeztette a szüleit, ők azonban elengedték a fülük mellett az intó szavakat. Egyéb gondjaik voltak, főképpen házastársi konfliktusból fakadóak. A fiuk kábítószer-függőségének nem szenteltek kellő figyelmet. Volt alkalom, amikor az édesapja sértődötten távozott az iskolaigazgató kezdeményezte beszélgetésről.

Edit minderről tudott, és nagyon sajnálta a fiút, hiszen a legközelebbi gyermekkori pajtása volt. Mostanában kevesebbet társalogtak egymással, mint korábban, de az iskolában gyakran beszélgettek. Legtöbbször kellemes párbeszédet folytattak. A mai esemény után Edit arra gondolt, hogy Alan ismét nagyobb dózist vett be, vagy ismeretlen szerhez nyúlt. Az osztályközösségben arra is felfigyeltek, hogy az alkoholfogyasztás sem áll távol több diáktárstól, akik között Alan volt az egyik élenjáró. A rendszeres italozást eléggé nyilvánosan gyakorolták a diákok, nemegyszer még az iskolai szünetben is elfogyasztottak egy-egy doboz sört. Edit, aki a korához képest az átlagnál érettebb volt, többször próbált elbeszélgetni Alannal az észlelt problémákról - mivel őt valamennyire meghallgatta -, de a próbálkozásai legtöbbször kudarcot vallottak. Alan mindig kitért a kérdések elől, és olyan irányba terelte a beszélgetést, hogy a lényegről soha nem esett szó.

Edit ismerte a fiú családi körülményeit. Tudta, hogy a szülei folyamatosan pénzzel kedves-

kednek neki. Emellett mindketten a másik ellen „vásárolták meg” a fiukat, aki kihasználta a helyzetet.

Alan gorombaságán túl Editet két társuk, Tim és Tina magatartása is bosszantotta. Főképpen az idegesítette, hogy telefonjaik teljes fogságában vannak. Hogy nesztelenül magára irányítsa a figyelmet, és ne keltsen bennük okításra utaló benyomást, visszautalt a zenére.

– Rúzsza Magda még aránylag fiatal, talán harmincöt éves lehet, Szörényiék azonban már tényleg nem fiatalok, jóval túl vannak a hetvenen.

Tim és Tina mintha nem hallották volna, feléje se tekintettek. Edit tudta, hogy a magyar zenei élet sztárjait a társai nem ismerik, sőt már a szülők többsége sem. Nem vette zokon, mert biztosan nem beszél nekik róluk senki. Ő viszont az elmúlt években sokszor hallott az édesapjától a múlt század hatvanas-hetvenes éveinek magyar zenéjéről, így lehetetlen volt nem megjegyezni az énekesek nevét. És meg is kedvelte őket. A diáktársai közül a legtöbben azonban idegennek vélték a magyar zenét, mivel számukra „az egy másik ország zenéje”, ahogy egyesektől néha hallotta.

Edit eljátszozott a gondolattal, hogy mi történne a nemzedékével, ha egy napra kikapcsolnának minden információs rendszert és közösségi oldalt. Alighanem úgy hatna az a legtöbb fiatalra, és az idősebbek többségére is, mint ha reggel a mosdóban a lámpa nem világítana, a víz nem folyna a csapból, vagy még annál is szörnyűbben!

Néhány másodpercig figyelte még a társait, azonban nem bírta elviselni a hosszú csendet. Kis idő után határozottan szólott hozzájuk.

– Nem furcsa nektek, hogy amióta kiléptünk az épületből, mindhárman a mobilunkkal társalgunk? Az iskolaszünetben rendszerint arra döbbenek rá, hogy mindenki csak ezzel a fura szerkezettel törődik. A társra, a barátira nem figyelünk oda. Én sem vagyok kivétel, néha engem is elragad a facebook-mánia, de azért valamennyire megpróbálom magamat kordában tartani.

– Igazad van, én is így látom. El is rejtem mindjárt a dzsekim zsebébe, és ma többé nem veszem elő – reagált hízelegve Tim. Aztán, mintha mi sem történt volna, tovább nyomkodta okostelefonja billentyűit. Edit nézett feléje egy darabig, de nem szólt többet semmit.

Tina nem figyelte barátnője szavaira. Folyamatosan Alant próbálta felhívni, és küldte neki az üzeneteket, aki azonban nem válaszolt neki. Emiatt bosszankodott, és hangos megjegyzéseket tett, amelyeket eleinte nem szánt senkinek a körülötte tartózkodók közül. Miután feszültsége fokozódott, Edithhez fordult.

– Nem válaszol, micsoda fura alak ez a fiú. Nem tagadom, tetszik nekem, mert nagyon csinos. De ha ennyire hülye, akkor nem fogok vele járni. Szerintem valami történik vele mostanában.

Edit sejtette, hogy a barátnőjét csak az érdekli, hogy közelebb tud-e kerülni Alanhoz. Tinában nem vetődött fel aggodalom Alan káros szenvedélyei miatt, csupán a szimpátia hiánya volt számára aggasztó. Azért jött el ma a diszkóba, hogy végre sikerüljön közelebb kerülnie a fiúhoz. Van neki egy másik barátja is, akivel azonban most már nem sokat törődik, mert beleszeretett Alanba, aki viszont a közeledését eddig nem viszonzta.

Edit nem rokonszenvezett Tina tervével, mivel a lány korábbi próbálkozásaira Alan rendszerint fittyet hányt, és ha valaki nem érez vonzódást a másik iránt, akkor szerinte kár erőltetni a dolgot.. Főleg ha kapcsolatban áll az ember egy másik fiúval, aki rajong érte, amit Alan azt pontosan tudott.

Tina szavaira Editnek mondania kellett valamit.

– Én sem tudom, hogy mi lelte Alant. A lakótömbünkben, majdnem a szomszéd lakásban laknak, és kisgyermek korunkban mindig együtt játszottunk. Akkor még nagyon kedvesnek tűnt, tüneményes kisfiú volt. Amikor kamaszkorúvá cseperedtünk, felfedeztem benne, hogy a saját akaratát minden áron másokra kívánja erőltetni. Annak ellenére nekem nem volt ellenszenves. Agresszivitásának bizonyára több oka van. Én eddig nem kerültem vele mélyebb konfliktusba,

mert mindig kitértem a hóbortjai elől. Próbáltam vele néha beszélgetni a fiatalokat érintő dolgokról, azonban soha nem állt kötélnek. Olyasmit eddig nem észleltem nála, hogy nemzetiségi jellegű ellenszenvai vannak. Ők otthon nem beszélnek magyarul, pedig az anyukája magyar. Eléggé érdekes, és már kiskoromban felfigyeltem rá, hogy a fiához nem, de hozzám rendszeresen magyarul szólt az édesanyja. Nem tudom, hogy mi lehet ennek az oka. A szülei eléggé engedékenyek iránta, és bizonyára kevés időt szentelnek neki.

Edit szavai után kis ideig mindhárman hallgattak. Tina kérdezett volna valamit Alan családi körülményeiről, de – ismervé Edit jellemét – tisztában volt vele, hogy bővebben nem hajlandó beszélni róla.

Tim végül tényleg a zsebébe csúsztotta a mobiltelefonját, és látványosan, ide-oda lépegetve, a tenyerét dörzsölve készült arra, hogy valami figyelemkeltőt mondjon. Alan ügye különösebben nem érdekelt, ő legfeljebb annyiban volt csak a „szövetségese”, hogy néha együtt ruccantak ki egy sörre.

Timre jellemző volt az idegesség, amikor valami konkrétat akart mondani. Mókázni nagyon szeretett, és azt közvetlenül tette, de velősebb gondolatokkal ritkán rukkolt elő. Amikor az osztályban az éppen tanult témával kapcsolatban valamennyi diáknak válaszolni kellett a tanár rögtönzött kérdéseire, akkor mindnyájuk közül ő izgult a legjobban. Közben abban reménykedett, hogy nem kerül sorra. Több tanár felismerte Tim gyengeségét, ezért rendszerint kihagyták a kérdésfeltevésakor, ami a fiúnak nagy megkönnyebbülést jelentett. Amikor másképpen történt, legtöbbször dadogva, összefüggés nélkül motyogott valamit. Az írásbeli feladatoknál szerencsére sokkal koncentráltabb volt, így az eredményessége, még ha nem is volt kifogástalan a tudása, rendszerint közepesre sikeredett.

Ezúttal is hasonlóan történt. Kezdetben szaggatottan, idegesen beszélt. Főképpen azért akart mondani valamit, mert Editnek akart megfelelni. A lány ismerte Tim izalmát. Azt is tudta, hogy szimpátiát táplál iránta. Ő azonban néhány szori együttlétüket nem tekintette másnak, mint két diáktárs jó kedélyű társalgásának. Semmi mást nem érzett Tim iránt. Azzal tisztában volt, hogy előbb vagy utóbb tájékoztatnia kell erről a fiút. Nem kívánta megbántani, bár sejtette, hogy keserűség nélkül nem fog menni. Egyébként már néhány hónapja Edit is küzdött a társkeresésből fakadó érzelmekkel. Érezte, hogy szüksége van valakire, akit közelebb enged a szívéhez. Az igazi, ha ebben a korban egyáltalán van ilyen, valamiért nem jött. Próbálkozó, hozzá közeledni kívánó fiú bőségesen akadt, hiszen Edit csinos lány volt. Tim csak egy volt közülük. Édesanyja tudott e szorongásáról, és mindig hangoztatta, hogy még semmiről nem késett le, az ilyen döntések akkor következnek be, amikor azt nem várja az ember.

Az osztálytársai közül több lány is eldicsekedett azzal, hogy lefeküdtek már fiúval. Edit nem érzett ridegséget a testi kapcsolattal szemben, mert néha ő maga is szívesen simult volna valaki karjaiba. Az első közös buli utáni „korlátlan viszony” azonban nem volt híve. Tisztában volt vele, hogy ismerősei közül az olyasmit többen csak azért „vállalták”, hogy hengegjenek vele. Számára, bár mindössze 17 éves volt, fontosabbak voltak az önmagával szemben állított korlátok. Jóleső érzés volt, hogy a tükörbe pillantáskor nem kellett maga előtt lesütnie a szemét.

Az édesanyjával őszintén és nyíltan szoktak beszélgetni mindenről. A legmélyebb érzelmeiről azonban – ellentétben a legtöbb korabeli lánnyal – nem szeretett nyilvánosan beszélni. Partnerkeresésére az is hathatott, hogy félt a csalódástól.

Az elmúlt napokban az egyik idősebb diák jó benyomást tett rá. Edit azonban még nem volt biztos benne, hogy tud-e hozzá szorosabban közelíteni. A fiú ígérte, hogy eljön a diszkóba, de még nem érkezett meg.

A hirtelenül keletkezett zűrzavarban, amit Alan viselkedése okozott, Edit megfedekezett róla. Tim viszont folyamatosan próbálkozott közelebb kerülni hozzá, Edit azonban nem fogadta rokonszenvvel a közeledését. A fiú a korábbi próbálkozásainál erőteljesebben próbálkozott, amire Tina is felfigyelt.

- Hát én..., vagyis, hogy is... hogy is mondjam, nálunk otthon se másabb a helyzet - dadogta Tim, majd az első szavak után már gördülékenyebben folytatta.

- Az én apám magyar, de mi sem beszélünk otthon magyarul. A nagymamával és a papával mindig ezen a nyelven beszélek. Ők nem akarnak hozzám más nyelven szólni, mert szlovénul rosszul tudnak. Arra is emlékszem, hogy a dédszüleim, amikor még éltek, a cigányzenét szerették hallgatni, meg a magyar nótát, ahogy a nagyapám nevezi, és mindig sopánkodtak, hogy csak ritkán lehetett hallani. Azért a nagyszüleim is keseregnek, hogy mi fiatalok nem ismerjük a régi dalokat. Amikor vasárnap délután kiülnek a mamával a teraszra, sokszor eldúdolnak néhány régi dalt.

Edit akart mondani valamit Tim szavai után, de mégsem tette, nehogy azzal még motiváltabbá tegye a fiú közeledését.

Mivel senki nem szólt semmit, Tim folytatta a megkezdett témát. Elmondta, hogy a szülei magyar zenét már nem ismernek. Amikor néha házibuliban voltak, a szülők leginkább a horvát slágereket énekelték, mert fiatal korukban megszerették a fülbemászó jugoszláv slágereket, és csak arra tudnak igazán mulatni.

- Amúgy sem beszélünk egymás közt sokat, de amikor az apu otthon van, akkor ő hozzám és az öcsémhez leginkább magyarul szól.

Edit végül nem tudta megállni, hogy ne szóljon közbe, mert ő másképpen értékeli a nyelvi kötődést, és mindig felizgatják ezek a kérdések. Azonban csak néhány szót tudott kiejteni, mert Tim ismét magához ragadta szót, immár különösebb izgalom nélkül.

- Hagyjuk ezt a dumát! Magyar vagy nem magyar a zene, végül is kit érdekel! A közbeszólás Editet felingerelte.

- Én nem értem, hogy miért vagytok ennyire közömbösek minden iránt, ami magyar. Én sem szeretem a magyarkodást, azonban szeretem az anyanyelvemet. Számomra jóleső érzés, ha a környezetemben az emberek kedvesek és jókedvűek. Nekem a szlovénokkal és a horvátokkal sincs semmi bajom. Ahhoz, hogy a másik nyelvét tisztelni tudjuk, a magunkét szeretni és beszélni kell! Sajnos én is kevés magyar zeneszámot ismerek, sokkal többet szeretnék!

Miközben Edit beszélt, visszatért közéjük Alan. A tekintetében még ott remegett az idegesség. Két doboz sört hozott, és négy műanyag poharat. A sörösdobozok a bal hónalja alatt voltak, a poharakat a tenyerében tartotta, mert jobb kezével a telefonjával bajlódott. Érződött a leheletén, hogy egy-két doboz sört vagy valami más italt már elfogyasztott. Gúnyosan szólt hozzájuk.

- Vége van már annak a riccs-roccs zenének? A legszívesebben annak a pofjába vágtam volna a CD-t, aki kiválasztotta!

A barátok között ezek után lángra lobbantak az indulatok, mintha benzint öntöttek volna a parázsra. Tina számára volt a legkellemetlenebb a helyzet. Neki számításai voltak Alannal. Tüstént csillapítani próbálta a fiút.

- Alan, kérlek, ne beszéljél így! Engem sem vonz a magyar zene, de ekkora ellenszenvvel nem lehetsz iránta. Mindössze csak egy magyar számot játszottak ma este.

Alan idegesebb lett. Nehezen viselte el, ha valaki szembeszegült vele. Fizikai ereje és esetenként hencegő természete lehetővé tette, hogy a saját akaratát érvényesítése, és ellentmondást nem tűrően cáfoljon minden neki nem tetsző véleményt. Tina közbeszólása felingerelte.

- Tőled főképpen nem várom el, hogy papolj nekem! Megértetted?! - ordított a lányra, majd néhány másodpercnyi hallgatás után visszafogottabban folytatta.

- Éppen elég bajom van nekem a magyarral, meg a magyarsággal. Az édesapám állandóan azért szidja édesanyámat, mert a nagyszüleimmel magyarul beszél. Ő a magyar nyelvet nem érti, és az idegeire megy az. Anyám pedig nem akar a nagyszülőkkel szlovénul beszélni, annyira makacs. Azt is már mondták egymásnak, hogy elvállnak emiatt. Irtózom attól, hogy az emberek egy jelentéktelen nyelv[?!] miatt veszekednek, amelyet a Földön másutt sehol sem beszélnek, csak

egy kis szögletben az isten háta mögött. Nem élünk mi Magyarországon, és itt nem kell magyarul beszélni! Azt sem értem, hogy mi egymás között miért beszélünk ezen a nyelven?!

Közben kinyitotta az egyik doboz sört, és nagyot kortyantott belőle, majd Tim kezébe nyomta. Edit ismerte a fiú ingerlékeny természetét, és azzal is tisztában volt, hogy Alan a lelke mélyén nem gyűlölködő típus. Mostanában minden áron vezéregyéniség akar lenni, és ezért minden lehetséges alkalmat felhasznál.

Hogy csillapítsa a kedélyeket, Edit higgadtan, de határozottan szólalt meg.

– Úgy szoktuk meg mi négyen, hogy egymás között magyarul beszélünk. Ez errefelé ma már tényleg ritkaság. Az iskolában és az utcán alig lehet hallani, hogy társalgás közben a fiatalok magyarul szólnak egymáshoz. Mi éppen emiatt gazdagabbak vagyunk! Az a mi erényünk, hogy több nyelvben otthonosan mozgunk.

Tim ismét akart valami figyelemre keltőt mondani, de a nyelvről szóló diskurzus nem az ő műfaja volt.

– Szerintem badarság ennek nagyobb fontosságot tulajdonítani! Nekem tetszetek lányok, ezért beszélek veletek magyarul.

Tina a továbbiakban is Alánnak kedveskedett. – Én magyarul is beszélek, ha muszáj, de leginkább az angolt kedvelem. És a spanyol nyelv is tetszik. Igaza van Alánnak, hogy a magyarral úgysem tudunk semmit kezdeni. A közeli magyarországi boltokban mindenütt szlovénul is beszélnek, felesleges nagyobb erőfeszítést fektetni a magyar nyelv tanulására. Ellenezni persze mégsem kell, és aki akar, miattam beszéljen és énekeljen magyarul.

Alan nem tudott lecsillapodni. Tovább hetvenkedett, bár kevésbé durva hangon.

– Én a magyarokról mindig csak rosszat hallok. Minek nekik itt Szlovéniában jogokat adni? Ha ez Szlovénia, akkor legyen itt minden szlovén. És persze angolul tanuljunk, hogy boldogulni tudjunk másutt is a világban.

Tim nyugtatni próbálta, ezért az ivásra próbálta terelni Alan figyelmét.

– Hagyjuk ezt az egészet! Inkább igyunk egyet a sörből! Vagy nem azért hoztad a másik dobozt?

– Azért hoztam – válaszolta Alan, majd hengege folytatta.

– Azt hazudtam, hogy elmúltam már tizennyolc éves, és a pincérnő elhitte. Nemsokára amúgy is az leszek, mit számít a hiányzó egy-két hónap.

Hogy a hengegésben Tim se maradjon el, azt füllentette, hogy a múltkor a bevásárlóközpontban három doboz cigarettát kért, és nem kérdezték meg tőle, hogy nagykorú-e. Alan elmosolyodott a hallottak után, és arcvonásával Tim tudtára adta, hogy nem hisz neki. Már-már úgy nézett ki, hogy kellemesebbé válik a beszélgetés, ám Tina akaratlanul visszabillentette annak menetét a korábbi témára.

– Koccinthatunk mi sörrrel is? – kérdezte mosolyogva, majd elmondta, hogy nemrég volt náluk egy magyarországi ember, aki az édesapjával nem akart sörrrel koccintani, mert a magyarok azt nem teszik. Alan tüstént közbeszólt.

– Mi nem vagyunk magyarok!

Edit is felemelte a hangját. – Én magyar vagyok! Mindenki annak vallja magát, aminek akarja, azonban fogadjátok el, hogy én semmivel sem érzem magamat kevesebbnek, mivel magyar vagyok. Az ember lehet jó vagy rossz, gonosz vagy jóakarátú, de azért, hogy magyarul érez, mert annak nevelték, senkinek nem kell szégyenkeznie! Ti is mindnyájan vegyes házasságban születettetek. Nem értem, hogy miért van bennetek ekkora ellenszenv? Főképpen benned, Alan?

– Nincs bennünk ellenszenv – szólt közbe bizonytalanul Tim. – Hülyeség ez az egész. Én európai vagyok, és csupán az érdekel, hogy hol lehet nagyokat bulizni. Téged Edit túlságosan felingerel az ilyesmi. Alan nem gondolta komolyan, amit mondott.

Alan cáfolni próbálta Tim hízelgő állítását, azonban Editet nem lehetett elhallgattatni.

– Én nyugodt természetű vagyok. Nem tudom azonban elfogadni, ha az emberek olyasmiről

beszélnek, amit nem ismernek. Ilyen vidéken, ahol több nemzetiség él együtt, ismerni kell a másik természetét, szokásait. A legtöbbször abból származik az ellentét és a baj, hogy nem ismerjük a tényeket, és nem is teszünk érte, hogy megismerjük őket. Az ismeretlentől pedig félünk! Az különösképpen nevetséges, hogy magyarul kiabáljuk azt, hogy mi nem vagyunk magyarok!

– Miről beszélsz te? – szólt közbe Alan harsány hangon. A lány nem hagyta magát letorkolni. Közvetlenül a fiú szemébe nézve mondta:

– Többek között arról, hogy itt senki nem találta ki, és nem szállította ide a magyar beszédet, mert az itt régóta jelen van.

– A magyarok elvették a szlovénoktól ezt a földet, mondta az egyik tanárnő – felelt tovább Alan, miközben egy lépéssel hátrébb lépett a tekintetét rá szegező Edittől. A lány mély lélegzetet vett, csillapítani próbálta reakcióját, és higgadtan, megfontoltan szólt.

– Mi már elége felnőttünk ahhoz, hogy felismerjük, hogy egyes témákat illetően egyoldalúan tanítják erre felé a történelmet. Fontos, hogy az eseményeket minden lehetséges oldalról megvilágítsuk és megismerjük. Már akit érdekel ez a téma. A nagyanyám olyan tanárnő volt, aki magyarként a szlovénokat nagyon tisztelte. Sokszor hallottam tőle, hogy a huszadik században mindkét népet sok bántódás érte, ezért tanulni kell a hibákból. Azt is sokszor elmondta, hogy ezen a vidéken ezer esztendeje békésen megvolt egymás mellett a magyar és a szláv nép. Hogy a népvándorlás korában ki érkezett egy-két évszázaddal korábban, arról a 21. században badarság vitatkozni. A konfliktust az szítja, akinek nincsenek jó szándékai, sem kellő szintű ismerete a körülményekről!

Edit monológja után három társa csendben volt. Alan nyugtalanul toporgott, és kényszerezetten tekintgetett az iskolaépület felé, de nem mondott semmit. Mindenki mással szemben durvább lett volna, de Edit előtt elhallgatott. Tina szakította meg ismét a csendet.

– Amit mondasz, érdekes. Talán jobban megérteném a magyar irodalmat, ha például egy-egy regény cselekményének történelmi hátterét is jobban megismertem volna. Annak hiányában sokszor nagyon idegennek tűnt az éppen olvasott história. Nekem otthon nem beszéltek ilyen miről. Ki tudja miért, de úgy alakult, hogy én szlovén lettem. A szlovén nemzethez tartozni is szép és becsületes dolog. A magyarokat azonban mindig tisztelni fogom. De most már táncoljunk tovább, már odabent angol zeneszámot játszanak.

Editet hívta valaki a mobiltelefonján. Az időközben felerősített fénynél sem látta pontosan, hogy kitől érkezett a hívás. A zaj nagy volt, beszélni nehezen tudott volna, ezért elhagyta a helyiséget. Ő is felizgatta magát az elmúlt percekben, és kapóra jött neki, hogy elválhatott a társaságtól. Az elmúlt percekben teljesen megfélemedezett róla, hogy a buli kezdetén várta valakinek a hívását. A közeli sportpálya felé sétált, és nagyon megörült, amikor a nem fogadott hívások között Robi nevét olvasta.

Tüstént felhívta a fiút, és közölte vele, hogy még a diszkóban van az osztálytársaival, de nem akar már hosszan maradni. Sürgette Robit, hogy minél hamarabb jöjjön az iskolához. Tudta, hogy már későre jár az idő, és ő rendszerint betartja a hazamenetel ígért időpontját. Edit nevelésénél meghatározó szerepe volt a rendezett családi környezetnek, azért nyugodtabb a viselkedése, mint a legtöbb diáktársáé. A nagyszülőkkel való együttlét szintén kedvenc időtöltése közé tartozott. Az alkalmi szórakozásokat a szüleiivel mindig összehangolta, ezért korrekt bizalmi viszony alakult ki közöttük, melyben alig volt helye szerepváramnak.

Edit esetében a szorgalomhoz kifinomult értelem is társult, ezért már az általános iskola befejezésekor érettebbnek tűnt a pajtásainál. Ennek ellenére nem tartotta magát beskatulyázottnak, sem régimódinak, de zseninek sem. Azzal is tisztában volt, hogy többen különcként tekintik, de az különösebben nem zavarta. Két távolabbi rokona betegsége révén közelről megtapasztalta a függőség kárát. Az édes borok azonban ízlettek neki, azért az általános iskola befejezése után

különleges alkalmakkor néhány korty muskotályost vagy újévkor egy pohár édes pezsgőt szívesen elfogyasztott.

Alan egyre gyakoribb kilengéseiről Edit gyakorta elbeszélgetett a saját szüleivel, mivel -szomszédok lévén - családjaik jól ismerték egymást. Tudták, hogy már régóta ellentétek voltak Alan édesapja és édesanyja között, és mindkettő a saját útját járta. A kialakult helyzet Alanra negatív hatással volt.

Edit az utóbbi hónapokban, főképpen édesanyjával, többször elbeszélgetett saját érzelmeiről, a szerelmi vonzódásairól is. Közöttük nem volt tabu, ami a lány öntudatának, személyiségfejlődésének kellő szilárdságot adott.

A néhány perc alatt, miközben Robira várakozott, gondolatban végigfutott benne az édesanyjához fűződő őszinte viszony, és elégedettség töltötte el miatta.

Alig vette észre, hogy Tim kijött utána. Lassan közelített feléje, és amikor néhány lépésre volt tőle, megállt és szótlánul bámulta Editet. A lány elmosolyodott, de mivel Tim nem mondott semmit, megszólította.

- Mi történt, Tim? Ismét valami baj van?

- Dehogy! Csak te szótlánul kijöttél, én sem maradhattam tovább ott, mert feleslegessé váltam Alan és Tina számára - válaszolta mosolyogósan.

Edit szerint nem sok közös érdeklődési pont fedezhető fel Alan és Tina között, ennek ellenére bizakodásra utalóan megjegyezte, hogy talán jól meglesznek majd egymással.

Míg Edit beszélt, Tim egyre közeledett hozzá. A lány felismerte, hogy a fiú elégé izgatott. Mielőtt rákérdezhetett volna annak okára, Tim ragadta magához a szót.

- Tina és Alan szenvedélyesen csókolják egymást. Valahogy így - mondta, és váratlanul, durva mozdulattal magához rántotta Edit arcát, és erőszakkal csókolni kezdte a száját. Edit először megtorpant a meglepetéstől, majd ki akarta magát szakítani a fiú karjaiból, ami csak nehezen ment, mert Tim görcsösen magához szorította. Néhány másodpercig tartó civakodás után végül sikerült eltaszítania magától. a történetek után szóhoz sem tudott jutni. Néhány lépést tett hátra, majd tőle szokatlan szavakkal szidni kezdte Timet.

- Megbolondultál, Tim! Ma este mindenki megőrült?! Szemtelen alak vagy, vedd tudomásul! Rólad ezt nem feltételeztem soha, szégyelld magad! Azt gondoltam, hogy nyugodt fiú vagy és barát, te pedig úgy nekem rontottál, mint egy fenevad. Többet nem barátkozom veled!

Tim sápadt lett, és a közeli padra rogyott. Az történt vele, amitől a legjobban rettegett. Az erőszakoskodástól mindig félt, most mégis azt követte el. Mondani akart valamit, de közben motorkerékpár közeledett feléjük. Robi állt meg a közelükben, aki két évvel idősebb volt náluk. Mindjárt fölismerte, hogy Edittel valami történt.

- Sziasztok! Ti ketten vagytok csak itt a sötétben?

Editet sokkolta a csók-jelenet, és most még jobban érzete a hatását. Azzal tisztában volt, hogy ha Robinak elmondja az előbbi eseményt, ő azonnal Timnek ront. A megleckéztetés ráférne a szokatlanul agresszív Timre, de a verekedés csak tovább súlyosbítana a helyzetet. Higgadtságot próbált színlelni, ami nem sikerült neki meggyőzően.

- Dehogy, csak ...éppen ...kijöttem egy kicsit...

- Valami történt köztetek? Idegesnek látszol - vágott közbe Robi. Majd Timhez fordult mérges tekintettel: - Csak nem te csináltál neki valamit?

Tim motyogott, értelmes szó nem jött ki a száján, és próbált eltávolodni tőlük. Robi látta, hogy szökni próbál, amitől nagyon feldühödött. Határozott lépésekkel utána eredt és megragadta a mellén az inget. Ráncigálni kezdte Timet, majd a földre taszította. Edit ezt meg akarta akadályozni, ezért Robi elé lépett.

- Kérlek, Robi, hagyd ezt abba! Ma mindenki megbolondult! Kérlek, ne nyúlj Timhez! Ezután Tim felé fordult, és kérte, hogy tűnjön el.

Robi számára semmi nem volt világos, de bosszantotta, hogy valami történt Tim és Edit között. Néma csend következett néhány másodpercig, majd Editnél eltört a mécses. Ennyi szörnyűséget nehéz elviselni ilyen rövid idő alatt. Robi csalódottan leült a padra, és cigarettára gyújtott. Mélyen leszívta a cigaretta-füstöt, aztán intett Editnek, hogy üljön le mellé. A lány szót fogadott, de nem ült teljesen a fiú közelébe, hanem a pad másik végére.

– Megmondanád, hogy mi volt köztetek? Én azt gondoltam a múltkori találkozásunk után, hogy vonzódsz hozzám. Tévedtem? – tette fel a kérdést Robi.

Edit szuszogott, mert nagyon pocskékul érezte magát. Hosszan törölgette zsebkendőjével a szemét és az orrát. Suttogva válaszolt.

– Rokonszenves vagy nekem, azonban nem tűröm, ha valaki durva.

– Én nem vagyok durva, csak neked akartam segíteni – szólt közbe Robi idegesen.

– Téged akartalak megvédeni! Ez a köszönet érte?! Hát legyen, én békében hagyjak.

Még mielőtt Edit bármit szólhatott volna, hogy a durva jelző nem neki, hanem Timnek szólt, Robi gyors mozdulattal felugrott a padról, motorkerékpárjára pattant és elhajtott a sötétbe.

Ezek után Edit még jobban magába roskadt. Hányingerrel küszködött, ami olyankor szokott jelentkezni nála, amikor nagyon ideges volt. Ömlött a könnye, és továbbra is félhangosan szuszogott. Nem volt már képes figyelni arra, hogy mi történik körülötte, csak ült a padon mozdulatlanul. Úgy érezte, hogy hömpölyög valahol a semmiben, ahol sok egyforma arcra cinikus mosoly özönlik feléje. Érthetetlen hangok, bekiabálások foszlányai zajongtak körülötte, miközben ő mozgásképtelenül lebegett. Félelme folyamatosan erősödött, azért ösztönösen behunyta a szemét, és összeszorította a fogait. A sírás fogvacogást idézett elő. Hasonló élménye csak álmában volt, amikor szaladni próbált egy szörnyeteg elől, de a lábai nem engedelmeskedtek neki. Máskor azt álmodta, hogy futni próbált valami elől, az izzadásig erőlködött, de semennyit nem haladt előre. Mielőtt elérte volna üldözője, mindig felijedt az álmából. Most azonban ébren került hasonlóan szörnyű állapotba. Izzadságot most nem érzett, de a remegés kiterjedt az egész testére. Nem fázott, mégis vacogtak a fogai.

Azt vette csak észre, hogy valaki megállt előtte. A matektanár volt, egy harmincöt-negyven év körüli férfi, aki ügyeletes-féle volt a rendezvényen.

– Jó estét, kisasszony! Te itt szomorkodsz? – kérdezte mosolyogva a lánytól. Nem ismerte fel Edit állapotát a sötétben, mert az érkezése előtt történeteket nem látta.

– Én azt gondoltam, hogy amilyen okos vagy a matekórán, olyan vidám tudsz lenni a buliban. Főleg így záróra felé, mert nemsokára véget kell vetnünk a vigadalomnak. Az igazgató csak tizenegy óráig engedélyezte a diszkót. – Mivel Edit nem szólt, a tanár folytatta. – Amikor én voltam diák, többször volt buli az iskolában. Akkoriban még a környéken másutt nemigen lehetett szórakozni.

Edit nem értette pontosan, hogy miről beszél neki a tanár. Bármennyire kedvelte a matekot, ezúttal a tanárral nem volt kedve társalogni, amit hozzá szokatlan ridegséggel közölt is vele.

– Elnézést kérek, de nem érzem jól magam. Nagyon rossz kedvem van, ezért most arra kérem, hogy hagyjon magamra. Ezt követően a két tenyérébe hajtotta az arcát, könyökeit pedig a térdeire támasztotta. Biztos volt benne, hogy a férfi magára hagyja.

A matektanár azonban nem ment el. Leült mellé a padra. Kis ideig csak a lélegzetét lehetett hallani, aztán szokatlan, hízelgő hangon szólt Edithhez.

– Megbántott valaki? Mesélj nekem nyugodtan, bennem bízhatsz – közben a jobb kezét Edit vállára tette. A lány ideges lett, hirtelen felugrott a padról, és néhány lépéssel távolabb lépett. A férfi követte, és megragadta a kezét.

– Mit csinál? Hagyjon engem békén! Ma este mindenki végképp megbolondult! – kiáltotta hangosan, miközben próbálta a kezét kirántani a tanár markából. Nem sikerült neki, mert a férfi erősen, határozottan megragadta őt, és magához szorította. Edit kiáltozott, de senki nem volt a közelükben. A matektanár durva lett, visszalökte a lányt a padra. Ismét mellé ült, az egyik oldaldeszkanak szorította Editet és erősen a karjaiba fogta.

– Ne bohóckodjál, te lány! És ne kiabálj, mert én nem akarok neked semmi rosszat. Ha nem hallgatsz rám, annak csúnya vége lesz – mondta határozottan. Már néhány hete figyeltek, és mindig arra gondoltam, hogy megcsókollak. Nagyon tetszel nekem, ne félj tőlem. Senki nem fogja megtudni.

Edit segítségért kiáltott, amennyire még jött hang a száján, és teljes erejét bevetve ki akarta magát szakítani a férfi szorításából. A tanára tenyerével befogta a lány száját, és tovább csókolta arcát, kezét. A dulakodás zaját az egyik diák végül meghallotta, és szólt a többieknek. Odarohantak néhányan a padhoz, Alan és Tina is. A tanár akkorra elengedte Editet, aki a földre zuhant, majd néhány másodpercre elájult. Tina hozzá rohant, mellétérdelt, és fejét a saját combjára helyezte.

Alan kérdőre vonta a tanárt, bár nem tudta, hogy mi történt pontosan. A férfi ideges volt, és ártatlanságot színlelt. Azt állította, hogy valaki bántani akarta Editet, ő pedig segíteni próbált neki. Alan számára a matektanár nem volt meggyőző, de ezúttal uralkodott magán, és az amúgy is sajnálatos eseményből nem csinált még nagyobb bajt. Bizalmatlansága jeléül csak a fejét tekergette, majd ő is Edit mellé térdelt.

Edit is hallotta a tanár utolsó szavait, és mondani akarta, hogy „Hazudik!”, de nem jött ki hang a száján. Hirtelen felállt, majd ismét lerogyant a fűre. Sírógörcs vett rajta erőt; a fejét a térdei közé szorítva zokogott.

Valaki közben hívta a mentőket. Az orvos gyorsan megérkezett. Fizikai sérülést nem fedeztek fel a testén. Egyértelmű volt azonban, hogy a lány sokkos állapotba került.

A mentőkocsi elszállította a közeli rendelőbe, ahol alaposabban megvizsgálták. Nagy fáradtságot érzett, és szörnyően szomorú volt. Nem értette, hogy miért történt vele mindez. Úgy peregtek az elmúlt percek, hogy egyik szörnyűségből a másikba zuhant anélkül, hogy bárkinek elmondhatta volna az igazságot. Szégyenkezett is – bár semmi oka nem volt rá –, hogy e krimibe illő szörnyűségnek éppen ő volt a szenvedő alanya. Azzal kellett szembesülnie, amit a legpeszsimistább perceiben sem tudott elképzelni. Szörnyű érzés volt, hogy eddigi harmonikus élete egy szempillantás alatt összetört. Sok ördögi megnyilvánulás szorult Edit utóbbi másfél órájába. Összevissza kószáló gondolatfoszlányok közepette felröptetett magának, hogy elment a diszkóba. Ha otthon marad, bizonyára semmi baja nem történik.

A mellette álló orvos kérdéseire nehezen tudott odafigyelni.

– Vissza tud emlékezni, hogy mi történt maga körül? – ismételte meg lassú tempóban a kérdést az orvos. Edit ezúttal pontosan értette a szavait.

– Azt hiszem, hogy emlékszem mindenre. Rettenetes volt, ahogy nekem esett... válaszolta, majd hirtelen elhallgatott. Egy pillanatig arra gondolt, hogy célszerű-e mindent elmesélni, amit először a szüleinek szeretne elmondani. Az orvos sejtette, hogy a lány tudatosan szakította meg a mondanivalóját, de nem kívánta tovább gerjeszteni sokkos állapotát, ezért hagyta néhány másodpercig. Mivel Edit hallgatott, halkán tette fel kérdéseit a doktor.

– Ki bántotta, ki rontott magának?

– Doktor úr, arra kérem, hívják fel a szüleimet, hogy jöjjenek el értem – jegyezte meg halkán válasz helyett Edit.

– Már intézkedtünk, remélhetőleg pillanatokon belül itt lesznek a szülei. Amennyiben nem kíván válaszolni a kérdéseimre, nem unszolom tovább. Hallottam a segítségére siető tanár állítását, aki azt mondta, hogy az egyik diák ráncigálni kezdte, de amikor ő megérkezett, elrohant a tettes. A további fejleményeket majd a nyomozók kiderítik. – magyarázta az orvos.

Edit az orvos szavai után még sápadtabb lett. Kétségbeesetten körülnézett, és ismét szédülni kezdett.

Azt nem tudta, hogy a társai mennyit láttak a történetekből, az orvos szavai alapján alighanem semennyit. Azt sem tudhatta, hogy Alanban felvetődött-e a gyanú a matektanárral szemben, de ha tudta volna is, az esemény tisztázásánál az est során más vonatkozásban csalódást okozó Alan feltételezése nem jelentene számára megnyugvást. Hogy Tim szokatlanul agresszíven viselkedett, Edit számára teljesen jelentéktelenné vált. Csak arra volt képes gondolni, hogy a matektanár, aki a történetek után azonos lett számára a világra zúduló minden gonoszszággal,

el akarja kendőzni a tettét, bármit is fog ő mondani. Óriási volt benne a félelem, hogy ebből a kaotikus állapotból hogyan tud majd kikecmeregni? Pedig kellemesen indult az este, egészen a magyar zeneszámgig minden kiváló volt. Bár csak akkor állt volna meg az idő, gondolta magában, miközben könnyezett és nagyokat sóhajtott! De az időnem állt meg, és utána egy olyan óra következett a lány életében, ami felért a pokollal.

RIEGER TIBOR: Minden születő gyermek köszöntése

Pál Péter

Szerte

Túlföldről, ha hazatérsz,
a nagy semmi vár,
idegszag, mi rád szakad
bőrre szabott gondolat,
égbe nyúló szűk
határ.

Mióta Túlföld egy álom,
szerte van, ki voltam,
s nem találom.
Ha rettegnék, seperj össze
halkan,
hogy egy kupacban legyek
magammal.

Nem álmodnék rólad,
hosszú, nehéz álmokat,
füst vagy csak, mint
odafönt az áldozat.

Fél lábbal Túlföld mezején
csípve ölel még a szív,
Csapkodsz a bozótban,
mint ki szelíd nyúllal vív.

Visszaút

most minden egyszerű

kitárulnak az ég ablakai
egy olyan horizonton, ahol egy leszel a
a hajnallal, s a perzselő napon az
égbe párolognak
tömény emlékeid

már nem érzed a szemedig feltörő
zuhatagot, a felhők súlyát fejedben

a lány semmi ölén
csak lenni szeretnél, mint
fű közt keringő pehely

és úgy mint ki
elhiszi még
az első lépés előtti meséket

Zongorista

Egy *másik* tegnapi
összefonódnak szemeink
és azon az augusztusi estén,
a zongora mellett, ahogy
fölém hajolsz a kedvenc
dalod után, megérintem
csuklód, majd válladig
kívánczó ujjamba száll
valami szokatlan.

Csend. Csak a vendégek
cseverésznek egyre. Van, aki
hanyagul odapillant felénk,
hisz korán van még, hol
marad a Hit the road Jack meg
a Jégszív, de annyi
mondanivaló akad, hogy
nem is számít igazán.

Lesben állnak mind,
közel a felezőponthoz,
ahol tán kötélle válik a nyakkendő
s a sörtől feloldódva ravaszul
hunyorog egymásra a sok
komoly hölgy és úr, várva az
utolsó dobást ősz előtt.

Idősebb lehetsz nálam.
De csak egy kicsivel.

Szoknyádhoz simuló övem alatt
s a torkomban
ajzott döbbenet,

mert ahogy szemedhez közelítve
arcom egybemosódnak pupilláid,
s kiszáradt ajkam érzéketlen
dombját átjárja kívánczó leheleted,
már nem zongoristád vagyok,
valami kevesebb, emberibb,
mulandóbb annál.

Felhő

Néha halk folyónak hiszlek, de
ha beléd néznék, megrepedezik
a szemgolyóm hajszálhálója.
Sima még az arcod, amolyan
bolondság előtti, még nem tudsz
a fallá válásról, a szélbe tompuló
kiáltásról.

Még kacagsz, mint egy felhő,
ami folyton napközben bukkan fel,
a derűs téli ég vagy, mi a csukott
ablakból olyan májusinak tűnik.

Egyszer láttalak csak.
Aztán nem bírtam már
a tüdőt markoló izgalommal.
Kiálltam a hidegbe,
hogyan az égre meredvén
árkokba döngöljön a
hófúvás.

Pisnjak Attila

Mozaikok a Lendvai Nemzetközi Művésztelep történetéből

A Lendvai Galéria és Múzeum 2022 augusztusában szervezi meg az 50. Lendvai Nemzetközi Művésztelepet. A jeles jubileum kapcsán május 18-án a lendvai vár kiállítótermeiben megnyílt az a retrospektív kiállítás, amely az eddigi 49 művésztelep teljes történetének a bemutatását hivatott megvalósítani; ehhez a kiállításhoz szeptemberben csatlakoznak az 50-ik művésztelep alkotásai is.

1973-ban a művésztelep szinte betört a Lendva környéki kulturális és művészeti világba. A maga frissességével nemcsak a művészvilágot igyekezett maga mellé állítani, hanem a szélesebb társadalmat is. A művésztelepet mások mellett Király Ferenc hozta létre, és a fő célja a Pandur Lajcsi festőművész előtti tisztelgés lett volna. Pandur abban az évben ünnepelte volna a 60. születésnapját, azonban néhány hónappal korábban elhunyt. Ennek ellenére (vagy épp ezért) az ő tiszteletére tartották meg a művésztelepet, amelyet akkoriban még festőtáborként emlegettek, hiszen csak festőművészek vettek részt rajta.

Az első művésztelep katalógusában Szúnyogh Sándor megfogalmazta a kezdeményezés hosszabb távú célját is: az itt készült alkotásokból egy galéria vagy állandó tárlat létrehozása. Fontosnak tartotta emellett a baráti légkör, a különböző nemzetiségű alkotók közötti szinergia

megteremtését is. Bár kizárólag a szűkebb környékről vettek részt művészek, már ekkor előrevetítették, hogy a jövőben nemzetközivé teszik az eseményt.

Szűnyogh bizakodóan tekintett a jövőbe: *„Bízunk benne, hogy Lendvának is és Lendva lakosságának is szüksége van a képzőművészeti kultúrára, a művészekkel való közvetlen kapcsolatra, valamint egy értékes képzőművészeti galériára. Ha mindez megvalósul, akkor célunkat elértük.”*

A gyűjtés és bemutatás mint múzeumi alapelv közvetett megfogalmazása nem véletlen, ugyanis ekkortájt volt kialakulóban maga az intézmény, így a Nemzetközi Művésztelep és a Galéria-Múzeum története lényegében elválaszthatatlan egymástól. A gyűjtemény létrehozásának alap gondolata volt az a manifesztáció, amely megkülönböztette a lendvait a többi akkortájt alakuló művészteleptől.

Az 1973-ban útjára indult művésztelep az évek során számos változáson esett át, ami leginkább a gyűjtemény változatosságában érzékelhető, hiszen a festésztől a grafikán át a szobrászatig minden ág képviselteti magát benne. Kezdetben kizárólagos jelleggel a festészet állt a fókuszban, majd folyamatosan új ágak, illetve műfajok csatlakoztak hozzá: az intarzia, a kispasztika, a grafika és a textilművészet.

Az elmúlt fél évszázad során készült művek többsége festészeti alkotás, ami egyrészt azzal magyarázható, hogy a festészet a képzőművészet legelterjedtebb, mondhatnánk legmeghatározóbb ága, másrészt azzal, hogy a legkevésbé anyag- és időigényes, ami fontos szempont lehet akkor, ha a rendelkezésre álló anyagiak korlátozottak.

A festészeti gyűjtemény több stílust is felvonultat, és a motívumvilága is rendkívül gazdag. Az alkotókra nagy hatást gyakorolt a város, illetve annak látképe a mögötte húzódo dombossággal és szőlőültvényekkel, továbbá a vidék természeti és épített öröksége. Rengeteg alkotás készült ezekkel a motívumokkal.

Érezhetően kevesebb figurális alkotás keletkezett. Ugyanúgy meglehetősen kevés csendéletet született, és azok sem klasszikus értelemben vett motívumot ábrázolnak, inkább egy-egy érdekes tárgy, beállítás vagy éppen kísérletezés gyümölcseként jöttek létre. A művésztelep festménygyűjteményére minden tekintetben a heterogenitás jellemző, ami egyfajta hozzáadott értékkel ruházza fel azt.

A művésztelep életében 1977-ben született meg az első háromdimenziós alkotás. A szervezők már ekkor ráéreztek arra, hogy a gyűjteménynek kimondottan jót tesz, ha a festészet mellett más képzőművészeti ágak is képviseltetik magukat. 1982-től erőteljesebben jelen volt a kispasztika, sőt új anyagnak, a terrakottának nyitott új perspektívát. Innentől kezdve egészen 1990-ig minden évben legalább egy keramikus is részt vett a művésztelepen. Legnagyobb mérföldkőnek mindenképpen a 2005-ös évet nevezhetjük, amikor a művésztelep életében először alkalmazták a bronzöntés technikáját, sőt azóta kizárólag ebben a technikában alkotnak a részt vevő művészek. Ennek köszönhetően egy páratlan kispasztika-kiállítás jött létre a vár padlásán.

A művésztelepen született szobrok közül több kimondottan Lendva közterületeire készült, aminek köszönhetően a polgárok és a városba látogatók közelebbről is megismerkedhetnek velük. E szobrok zömmel kőből készültek, de van példa faszobrokra is.

A művésztelepet nemcsak az anyagok és a művészeti ágak iránti teljes nyitottság jellemezte, a szervezők az alkotókat nem korlátozták sem formai, sem motívumbeli kötöttségekkel. A telep létrehozói már első alkalommal is a nemzetköziséget tűzték ki célul. Így a különböző országokból érkező alkotóknak köszönhetően valódi nemzetközi gyűjtemény jött létre, amely több száz tételt tartalmaz, ezért teljes bemutatása lehetetlen vállalkozás.

A kiállítás anyaga egy kurátori válogatás, amely a művésztelep történetének legrepresentatívabb alkotásait kívánja bemutatni, beleértve magát a gyűjteményt és a jellemző technikai, motívum- és stílusbeli különbségeket is.

A tárlat 2022. október 31-ig látogatható.